

Agder fylkeskommune

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ole Martin Aanonsen, 37 01 78 51

Forurensning - Dumping og midlertidig anleggsvirksomhet - Endring av utslippstillatelse - Utbedring av Gåsehellertunnelen

Statsforvalteren i Agder endrer utslippstillatelsen gitt til Agder fylkeskommune til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med utbedring av Gåsehellertunnelen og tillatelse til å dumpe inntil 100 000 m³ masse i Sirdalsvatnet.

Endringen er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 18, jf. §§ 11 og 16, og er gyldig fra vedtakets dato.

Agder fylkeskommune skal betale et gebyr på kroner 23 700 for vår saksbehandling av søknaden.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til vår tillatelse til dumping av rene masser og utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med utbedring av Gåsehellertunnelen langs Sirdalsvatn, datert 8. april 2025 med senere klageavgjørelse fra Miljødirektoratet datert 16.12. 2025 og søknad om endring av utslippstillatelse, datert 6. november 2025, med tilhørende støyrapport, oversendt til Statsforvalteren den 19. desember 2025.

Vedtak

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder endrer med dette Agder fylkeskommune sin tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med utbedring av Gåsehellertunnelen på Fv. 42 langs Sirdalsvatn i Sirdal kommune, tillatelse nummer 2025.0306.T, sist oppdatert 5. januar 2026. Endring av tillatelsen er gjort med hjemmel i forurensningsloven § 18, jf. §§ 11 og 16. Endringen av tillatelsen gjelder fra dags dato. Endret tillatelse med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr i telefonsamtale med Agder fylkeskommune den 23. januar 2026. Statsforvalteren orienterte i samtalen om Statsforvalterens saksbehandling av søknaden og at vi tar gebyr for medgått tid til saksbehandlingen, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Vi varslet at vi ville benytte gebyrsats 7, som benyttes ved endringer av utslippstillatelser dersom det er behov for begrenset høring av søknaden. Agder fylkeskommune hadde ingen merknader til varslet gebyrsats.

Statsforvalteren i Agder vedtar at Agder fylkeskommune skal betale et gebyr i samsvar med sats 7, som tilsvarer kroner 23 700.

Vedtaket om gebyr er gjort i medhold av forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Bakgrunn

Hæhre Entreprenør søker på vegne av Agder fylkeskommune om endring av utslippstillatelsen som ble gitt av Statsforvalteren i Agder den 8. april 2025 med senere endringer etter klagebehandling i Miljødirektoratet, sist oppdatert 5. januar 2026.

Agder fylkeskommune søker om endring av lokalisering for tippested for rene steinmasser på om lag 20-30 meter og om endring av tillatt tidsintervall for tipping av steinmasser.

Rettsgrunnlag

Statsforvalteren i Agder er forurensningsmyndighet og kan etter søknad fra tiltakshaver ta stilling til alle tillatelsens vilkår på ny. Forurensningsloven åpner for at tillatelsen kan endres dersom de fordeler forurenseren får av at vilkår blir endret er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet, jf. § 18 første ledd nummer 5.

Statsforvalterens vurdering av de omsøkte endringene

Endring av tippested

Fjellskråningen ned i Sirdalsvann er tilnærmet identisk på henholdsvis eksisterende og omsøkt tippested. Eksisterende steinfylling i Sirdalsvatn, etter tidligere anleggsarbeider, brer seg ut over begge tippestedene. Endringer av tippested vil spare entreprenør for mye ekstra mellomagring og manøvrering. Vi legger til grunn at flytting av tippested på 20-30 meter ikke har noen negativ konsekvens for naturmiljøet, sakens øvrige parter eller andre med rettslig klageinteresse i saken.

Endring av tidspunkt for tipping av masse

I gjeldende tillatelse er tidspunkt for tipping begrenset til tidsrommet 07:00-19:00 på ukedager. Dette sammenfaller i stor grad med fôringsperioden i oppdrettsanlegget. Hæhre Entreprenør søker om at det ikke settes begrensninger på tidsrom for tipping av steinmasser, men at det bør være adgang til dette alle ukedager og til alle klokkeslett. Vi viser til søknaden for Hæhres illustrasjon av eksempel på tippesyklus ved tunnelarbeider, hvor hovedtrekket er at det ved normal drift av et slikt anlegg vil være enkelte perioder med intensiv transport og tipping av masser knyttet til det enkelte skiftet og ikke en kontinuerlig tipping gjennom hele det aktuelle tidsintervallet.

Hæhre Entreprenør viser til at det ikke er støyfølsom bebyggelse i nærheten av anleggsområdet, og at ved å tippe i sykluser som vist i søknaden, vil man begrense den teoretiske belastningen på fisk i oppdrettsanlegget i den perioden av døgnet hvor det er fôring, ved at tipping i stor grad skjer på andre tider av døgnet. De viser også til at dagens tidsbegrensning gir behov for å håndtere steinmassene flere ganger enn optimalt, hvilket er både kostnadsdrivende og gir større utslipp.

Hæhre fikk i perioden 9.-13. desember 2025 gjennomført en støymåling ved Sirdal Fisk sitt oppdrettsanlegg for å dokumentere støynivået fra tipping av stein sammenlignet med støy fra oppdrettsanleggets egen virksomhet. Rapporten konkluderer med at støy fra tipping av steinmasser medfører en lavere støybelastning enn støyen fra oppdrettsanleggets egen virksomhet ved normal drift. Støyen fra dumping av stein er samtidig betydelig lavere enn støy som oppstår ved kjøring av liten motorbåt i området rundt oppdrettsanlegget.

Vi legger støyrapportens konklusjon til grunn, som viser til at støynivåene uansett tidspunkt og intervaller for dumping av stein ikke vil kunne medføre negativ påvirkning på Sirdal Fisk sin aktivitet. Samtidig bemerker vi at den teoretiske forstyrrelsen på fisk i oppdrettsanlegget i fôringsperioden vil reduseres ytterligere ved å tillate endret tidspunkt for mulighet for tipping av masser. Statsforvalteren konkluderer med at den omsøkte endringen av tidspunkt for tipping ikke vil være negativ for noen tredjeparter.

Øvrige vurderinger

For tiltakets mulige påvirkning på naturgrunnlaget og Sirdalsvatn, viser vi til vurderingene som er gjort i vedtaket av 8. april 2025. Vi kan ikke se at de omsøkte endringene vil medføre endringer i forhold til tidligere vurderinger i saken, jf. vannforskriften § 4, og vi finner at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig til å treffe vedtak i saken, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 9.

Tillatelsens øvrige vilkår er uendret. Oppdaterte vilkår ligger vedlagt dette vedtaket.

Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

Høring av søknaden

Statsforvalteren sendte søknaden fra Hæhre Entreprenør og Agder fylkeskommune på en begrenset høring til Sirdal Fisk AS og Sirdal kommune i brev datert 6. januar 2026, jf. forurensningsforskriften §§ 36-6 og 36-7. Vi satte en frist for å gi innspill i saken til 21. januar 2026. På bakgrunn av de omsøkte endringenes begrensede konsekvenser for naturmiljø og andre berørte, fant vi det ikke nødvendig å kunngjøre søknaden på annen måte, jf. forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd bokstav b.

Det kom ikke inn kommentarer til endringene innen den fastsatte fristen.

Konklusjon

Statsforvalteren i Agder har behandlet søknaden om endring av utslippstillatelse fra midlertidig anleggsvirksomhet og dumping av rene steinmasser i Sirdalsvatn, og vi har sammenholdt de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket. Under forutsetning av at det under anleggsarbeidene gjennomføres de avbøtende tiltakene som er beskrevet og at utslippene er innenfor de fastsatte grenseverdiene i utslippstillatelsen, vurderer vi at tiltaket ikke vil være til vesentlig ulempe for naturmiljøet.

Vi treffer derfor vedtak om endring av tillatelse nummer 2025.0306.T datert 8 april 2025 sist oppdatert 6. januar 2026 med hjemmel i forurensningsloven § 18, jf. §§ 11 og 16. Endringen av tillatelsen gjelder fra vedtakets dato. Statsforvalteren vil kunne følge opp tiltakene gjennom tilsyn.

Klageadgang

Dersom det er noe i den endrede tillatelsen dere ønsker å klage på, kan dere påklage vedtaket.

Agder fylkeskommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage innen tre uker fra dere har mottatt underretning om vedtaket, jf. forvaltningsloven § 28. Klagen bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Agder. Miljødirektoratet er klageinstans.

Agder fylkeskommune kan også klage på vedtak om fastsettelse av gebyrsats til Miljødirektoratet innen tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Agder. Dere må betale det fastsatte gebyret, og dersom en klage tas til følge vil det overskytende beløpet bli refundert fra Miljødirektoratet.

Med hilsen

Gunnar Ogwyn Lindaas (e.f.)
miljøverndirektør
Miljøvernavdelingen

Veronica Skjævestad
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilårsdel - Endret utslippstillatelse til dumping og utslipp fra midlertidige anleggsarbeider - oppgradering Gåsehøllertunnelen - Agder fylkeskommune

Kopi til:

SIRDAL FISK AS
Sirdal kommune

Svanavågveien 30
Tonstad

4374
4440

EGERSUND
TONSTAD

Tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet og dumping av rene steinmasser i forbindelse med utbedring av Gåsehelltunnelen, Fv. 42

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilåårene framgår på side 4 til og med side 14.

Hvis bedriften ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Bedriften bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndigheten kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Dette tillatelsesdokumentet er ajourført per 26. januar 2026.

Nøkkeldata

Bedrift	Agder fylkeskommune adm. Arendal
Postadresse for bedriften	Postboks 788 Stoa
Org. nummer (bedrift)	923 607 692, eid av 921707134
Næringskode og bransje	84.110 Generell offentlig administrasjon
Type virksomhet	Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet, dumping
Beliggenhet/gateadresse	Gåsehelltunnelen, Fv. 42
Kommune og fylke	Sirdal kommune, Agder
Lokalisering av anlegg	UTM sone 32, øst:367282, nord: 6501545

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer: 2025.0306.T	Anleggsnummer: 4228.0034.01 og 4228.0034.02	
Tillatelse første gang gitt: 08.04.2025	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 første ledd nummer 5.	Tillatelse sist endret: 26.01.2026
Veronica Skjævestad seksjonsleder forurensning		Ole Martin Aanonsen seniorrågiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt og beskrivelse av endring
1	05.01.2026	Nytt punkt 3.1.3 om turbiditetsmålinger er tatt inn i tillatelsens vilkår.
2	05.01.2026	Tidligere punkt 3.1.3 er endret til punkt 3.1.4.
3	26.01.2026	Vilkår i tillatelsens punkt 1 om begrensning av tippepunkt for dumping av masser er endret.
4	26.01.2026	Begrensninger på tidspunkt for dumping av steinmasser er tatt ut fra punkt 6.

Innholdsfortegnelse

Tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet og dumping av rene steinmasser i forbindelse med utbedring av Gåseheller-tunnelen, Fv. 42.....	1
1 Tillatelsens ramme.....	5
2 Generelle vilkår.....	5
2.1 Utslippsbegrensninger	5
2.2 Plikt til å overholde grenseverdier	5
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold	5
2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare	6
2.6 Internkontroll.....	6
3 Utslipp til vann.....	6
3.1 Utslippsbegrensninger	6
3.1.1 Utslipp fra punktkilder, diffuse utslipp og grenseverdier i resipient.....	6
3.1.2 Utslippsreduserende tiltak	7
3.1.3 Turbiditetsmålinger	8
3.1.4 Drift og vedlikehold av renseanlegg.....	8
3.2 Sanitæravløpsvann	8
4 Grunnforurensning og forurensede sedimenter.....	8
5 Kjemikalier	9
6 Støy	10
7 Avfall	10
7.1 Generelle krav	10
7.2 Håndtering av avfall.....	11
7.2.1 Generelle krav til håndtering.....	11
7.3 Håndtering av bunnrensk fra tunnel og slam fra renseanlegg	11
8 Utslippskontroll og rapportering	12
8.1 Utslippskontroll	12
8.2 Kvalitetssikring av målingene	12
8.3 Program for utslippskontroll og resipientovervåking.....	13
8.4 Rapportering.....	13
8.4.1 Import av data til Vannmiljø	13
8.4.2 Rapportering til Statsforvalteren.	13

8.4.3	Varsling til Norsk Ørret.....	14
9	Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	14
9.1	Miljørisikoanalyse.....	14
9.2	Forebyggende tiltak	14
9.3	Beredskap	14
9.4	Varsling av akutt forurensning	15
10	Tilsyn	15

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet og dumping av inntil 100 000 m³ masser i Sirdalsvatnet i Sirdal kommune i forbindelse med utbedring av Gåsehelltunnelen på Fv. 42 i Sirdal kommune.

Dumpingen av steinmasser skal skje på egnet sted som beskrevet i søknad om endring av tillatelse, datert 6. november 2025. Tiltakshaver skal kunne dokumentere dette i sluttrapporten.

Anleggsarbeidet er ventet å ta til første halvår 2025 og er ventet å pågå i to til tre år.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 9. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 til 9 uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået som minimum medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.5 Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 9.4.

2.6 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 9.1.

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger

3.1.1 Utslipp fra punktkilder, diffuse utslipp og grenseverdier i resipient

Utslipp fra renseanlegg for tunnelvann og installerte oljeutskillere regnes som punktutslipp. Utslippsgrense for parameterne suspendert stoff, olje og pH ut fra renseanlegg og til resipient er fastsatt i tabell 1.

Tabell 1: Grenseverdier for forurensning fra punktkilder.

Stasjoner	Partikler (mg SS/l)	pH	Olje
Utslipp fra renseanlegg	200 mg SS/l (ukesmiddelverdi)	6,0-8,5 (kontinuerlig logging)	5 mg/l (stikkprøve)
Øvrige oljeutskillere	-	-	5 mg/l (stikkprøve)

I tabell 2 er det fastsatt hvilke grenseverdier som gjelder ved måling i resipienten.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

Tabell 2: Grenseverdier for samlet forurensning målt i resipient

Stasjoner	Suspendert stoff	pH (maks)
Sirdalsvatn	10 mg SS/l (stikkprøve)	Bakgrunnsverdi (stikkprøve)

Måling av grenseverdier fra punktkilder skal måles på egnet sted før vannet ledes til infiltrasjon i grunnen eller til resipient. Vannprøver skal tas ukentlig eller logges kontinuerlig. Dersom resultatene er stabile over tid, kan frekvensen for prøvetaking reduseres til månedlig basis under forutsetning at renseanlegget kontinuerlig overvåker turbiditet og pH, og at tiltakshaver har etablert en sammenheng mellom turbiditet og suspendert stoff.

Forurensningsmyndigheten vil på bakgrunn av ny kunnskap eller ny teknologi kunne fastsette strengere grenser og/eller krav om målinger.

3.1.2 Utslippsreducerende tiltak

Tiltakshaver skal etablere tilstrekkelige renseløsninger og avbøtende tiltak for å redusere utslipp og spredning av partikler, partikkelbunden forurensning, olje og andre miljøgifter så langt det lar seg gjøre, slik at arbeidene ikke medfører skade på eller ulempe for miljøet.

Virksomheten plikter så langt det lar seg gjøre å kontinuerlig og på representative punkter måle turbiditet i Sirdalsvann for å vurdere eventuell påvirkning fra de samlede tiltakene etter at avbøtende tiltak er gjennomført.

Anleggsområdet skal opparbeides slik at forurensning fra det kan kontrolleres. Alle grenseverdier for utslipp skal overholdes for alt rensset vann i hele anleggsperioden.

Bedriften skal etablere rutiner for påfylling av drivstoff, vedlikehold av maskinpark mv. med det formål å redusere forurensning til grunn og resipient. Ved spill av drivstoff, oljeforbindelser eller andre kjemikalier skal mest mulig samles opp og leveres til godkjent mottak. Absorbenter skal være tilgjengelige på steder der forurensning kan oppstå.

Det skal ikke etableres verksteder, vaskehaller og spyleplasser med direkte avrenning til resipient. Eventuelle vaskehaller og spyleplasser skal ha installert oljeutskiller. Verkstedhaller skal ha tett dekke.

Det er ikke tillatt å vaske betongbiler, herunder også betongrenner og betongpumpesystemer, på anleggsområdet uten at vaskevannet ledes gjennom et renseanlegg med pH-justering. Alle grenseverdier i tillatelsen gjelder også for vaskevann fra betongbiler.

Bedriften skal håndtere overvann i anleggsperioden slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet. Det skal i nødvendig omfang gjennomføres avskjærende tiltak for å lede overvann rent gjennom anleggsområdet uten at overvannet bidrar til erosjon og spredning av partikkelforurensning til resipienten.

3.1.3 Turbiditetsmålinger

Tiltakshaver skal gjennomføre turbiditetsovervåking så lenge dumping av stein og anleggsarbeid pågår. Målepunkter skal plasseres i henhold til forventet partikkelspredning fra dumping av stein og skal være representativ for anleggsaktiviteten. Plasseringen av turbiditetsmålerne skal være faglig begrunnet. Referanseverdi skal dokumenteres ved å måle i et tilsvarende område i nærheten som ikke er påvirket av anleggsarbeidet.

Turbiditet skal måles kontinuerlig for representative nivå i vannsøylen, og det skal ikke gå mer enn 10 minutter mellom hver avlesning. Hvis turbiditeten overstiger 10 NTU over referansenivået i 20 minutter må tiltaket stanse til turbiditeten har gått ned under grenseverdien og problemene som førte til spredningen er løst. Ved teknisk stopp i turbiditetsmåler må arbeidet stanses.

Målinger skal gjennomføres i henhold til NS9433. Måleprogram for turbiditet skal inngå i kontroll og overvåkingsprogrammet.

3.1.4 Drift og vedlikehold av renseanlegg

Drifts- og drensvannet fra tunneldrivingen skal ledes til konstruksjoner for sedimentering av partikler og annen rensing i henhold til punkt 3.1.1. Etter behandling i rensesystemene, ledes vannet til infiltrasjon eller til resipient.

Tiltakshaver må sikre at dimensjoneringen av rensesystemene er tilpasset anleggets maksimale vannmengde, slik at vannet har tilstrekkelig oppholdstid til at sedimentering kan finne sted i nødvendig omfang. Om nødvendig skal bedriften tilføre flokkuleringsmiddel, eller andre tiltak, for å sikre at vilkårene i utslipstillatelsen overholdes.

Bedriften må ta høyde for episoder med ekstremvær i sin risikovurdering og beredskapsplan, jf. punkt 9.1 i denne tillatelsen.

Bedriften skal ha skriftlige rutiner for kontroll av renseanordningene, herunder kalibrering av måleutstyr og rutiner for tømning av sedimentert materiale.

3.2 Sanitærløpsvann

Sirdal kommune er myndighet for regulering av sanitærløpsvannet fra virksomheten.

4 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann.

Bedriften plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bedriften skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurensning i grunn på bedriftens område og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriftens kapittel 2², eventuelt tillatelse etter forurensningsloven.

Utfylling i vassdrag eller tiltak i forurensede sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriftens kapittel 22³.

5 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker og brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁵ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

² Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurensning i grunn ved bygge- og gravearbeider

³ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag

⁴ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

6 Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som innfallende lydtrykknivå ved mest støyutsatte fasade:

Tabell 3: Grenseverdier for støykilder fra anleggsvirksomhet

Bygningstype	Dag (kl. 07-19) $L_{pAekv12h}$	Kveld (kl. 19-23) $L_{pAekv4h}$	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23) $L_{pAekv16h}$	Natt (kl. 23-07) $L_{pAekv8h}$
Boliger, fritidsboliger, sykehus og pleieinstitusjoner	60 dB(A)	55 dB(A)	55 dB(A)	45 dB(A)
Skoler og barnehager	55 dB(A) $L_{pAekv(n)h}$			

L_{pAekvT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Støygrensene gjelder ikke for bebyggelse av forannevnte type som er etablert etter at støygrensene trådte i kraft.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet samt lossing/lasting av råvarer og produkter.

Bedriften skal varsle naboer og nærliggende støyfølsom bebyggelse så tidlig som mulig, og varselet driftstid skal overholdes for å sikre forutsigbarhet for de berørte.

7 Avfall

7.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder gjenvinning, skjer i overensstemmelse med regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.⁶

Innholdet av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses mest mulig.

⁶ Se blant annet avfallsforskriften av 1.6.2004 nr. 930 og kapittel 18 i forurensningsforskriften av 1.6.2004 nr. 931.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal primært ombrukes i egen produksjon eller i andres produksjon. Hvis dette ikke er mulig eller medfører urimelig kostnad, skal det fortrinnsvis materialgjenvinnes. Dersom dette heller ikke er mulig uten urimelig kostnad, skal avfallet så langt mulig uten urimelig kostnad gjenvinnes på annen måte.

Farlig avfall kan ikke fortynnes med den virkning at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall kan ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes sammen med annet avfall, med mindre det letter den videre behandlingen av det farlige avfallet og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

7.2 Håndtering av avfall

7.2.1 Generelle krav til håndtering

All håndtering av avfall skal foregå slik at det ikke medfører avrenning til grunn eller overflatevann. Sjenerende støving skal unngås. Farlig avfall skal ikke lagres lenger enn tolv måneder.

I tillegg gjelder følgende:

- All håndtering av avfall skal være basert på en risikovurdering, jf. punkt 2.6 Internkontroll og 9 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.
- Bedriften skal ha kart hvor det fremgår hvor forskjellige typer avfall er lagret.
- Avfallslager skal være sikret slik at uvedkommende ikke får adgang. Lagret farlig avfall skal ha forsvarlig tilsyn. Lagret avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret.
- Avfall som ved sammenblanding kan gi fare for brann, eksplosjon eller dannelselse av farlige stoffer, skal lagres med nødvendig avstand.
- Alt farlig avfall, uavhengig av mengde, skal lagres innendørs og på tett dekke⁷ med oppsamling av eventuell avrenning. Annen lagringsmåte kan godtas dersom bedriften kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse.

Bedriften skal ha rutiner for oppsamling av plastrester, skytetråd og annet avfall som oppstår under anleggsarbeidene. Før dumping skal all plast, tennledninger og annet avfall så langt det lar seg gjøre samles opp fra massene. Virksomheten skal ha rutiner for oppsamling av plast fra vannoverflaten og vannkanten så langt det lar seg gjøre av sikkerhetsmessige hensyn.

7.3 Håndtering av bunnrensk fra tunnel og slam fra renseanlegg

Bunnrenskemasser fra tunnel og slam fra sedimenteringsanlegg og rensesystemer regnes som næringsavfall og skal håndteres i samsvar med forurensningsloven § 32.

⁷ Med tett dekke menes fast, ugjennomtrengelig og tilstrekkelig slitesterkt dekke for de aktuelle materialer/avfallstyper.

Bedriften skal ta prøver av slam og bunnrenskemasser i henhold til skriftlige rutiner for dette. Dersom analyser viser at konsentrasjonen av helse- og/eller miljøskadelige stoffer ikke overskrider normverdiene gitt i Miljødirektoratets veileder «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn» – TA 2553/2009, så kan massene disponeres fritt i anleggsområdet såfremt bruken er ansett å tilfredsstille kravene til gjenvinning av avfall, jf. forurensningsloven § 32 første ledd.

Dersom analysene viser at massene er forurenset (overskrider normverdiene), må massene leveres til godkjent avfallsanlegg med tillatelse til å håndtere denne typen masser.

Søknad om annen disponering av massene kan sendes til forurensningsmyndigheten. Søknaden må omfatte en begrunnelse for ønsket om bruk av masser i henhold til forurensningsloven § 32 annet ledd samt etablering av ny lokalitet med forurensning i grunnen, jf.

www.grunnforurensning.miljodirektoratet.no/veiledergrunnforurensning.pdf og må vise en risikovurdering for spredning av forurensning og risiko for skade på helse og miljø, redegjøre for prøvetaking, sortering og disponering og ha en begrunnelse for den omsøkte disponeringen.

Søknaden må sendes i god tid før behovet for deponering oppstår. Forurensningsmyndighet i denne typen saker er Miljødirektoratet.

8 Utslippskontroll og rapportering

8.1 Utslippskontroll

Bedriften skal kontrollere og dokumentere utslippene ved å gjennomføre målinger. Målinger kan bestå av prøvetaking, analyse og beregning.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte:

- utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i tabell 1 i tillatelsen.
- utslipp av andre komponenter som kan ha miljømessig betydning.

For alle målinger skal det være en prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver.

8.2 Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret ved å bruke akkrediterte laboratorier for analyse av prøvene. Laboratoriet må være akkreditert for den aktuelle analysen.

Målinger skal gjennomføres i henhold til Norsk Standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Siden akkreditert metode for suspendert stoff må baseres på stikkprøver, skal utslippet også måles kontinuerlig for turbiditet. Måleprogrammet skal beskrive

metode for å etablere en sammenheng mellom suspendert stoff og turbiditet, forslag til midlingstider og alarmgrenser mv.

8.3 Program for utslippskontroll og resipientovervåking

Bedriften skal ha et program for utslippskontroll som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

I programmet skal bedriften redegjøre for de kartlagte utslippene, gjennomføringen av utslippskontrollen/resipientovervåkingen og kvalitetssikring av målingene.

I tillegg til prøvetaking og måling av parameterne i tabell 1, jf. vilkår 3.1.1, skal bedriften ta månedlige vannprøver, hvor følgende parametere skal inngå i målingene:

- pH
- Nitrat-N
- Ammonium-N
- Totalt nitrogen
- Totale hydrokarboner

Programmet for utslippskontroll/resipientovervåking skal holdes oppdatert.

Bedriften skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra utslippskontrollen/resipientovervåkingen. Opplysningene skal være tilgjengelige ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

Måleprogrammet for utslippskontroll og resipientovervåking skal sendes til Statsforvalteren i Agder før anleggsstart.

8.4 Rapportering

8.4.1 Import av data til Vannmiljø

Bedriften skal rapportere data fra analysene til databasen Vannmiljø (<https://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) minimum én gang per år.

8.4.2 Rapportering til Statsforvalteren.

Bedriften skal hvert halvår sende et kortfattet notat med beskrivelse av prosjektets framdrift til Statsforvalteren i Agder. Notatet skal inneholde:

- Prosjektets fremdrift
- Alle måledata fra prøvetakingen siste periode på excel-format og oppsummert i grafisk fremstilling
- En vurdering av målingene og beskrivelse av og årsak til eventuelle avvik fra tillatelsens vilkår.
- Hvilke avbøtende tiltak som er gjennomført med tanke på ytre miljø siste periode
- Eventuelle klager fra berørte naboer eller organisasjoner som gjelder ytre miljø og hvordan disse er fulgt opp.

Bedriften skal sende rapport til Statsforvalteren i Agder senest seks måneder etter at anleggsarbeidet er sluttført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av utført arbeid
- Oppsummering og vurdering av alle måledata fra anleggsperioden
- Samlet beskrivelse av og dokumentasjon på effekt og avbøtende tiltak som er gjennomført for å forhindre forurensning
- Dokumentasjon av beliggenheten til dumpede masser
- Samlet redegjørelse for eventuelle oppståtte avvik fra vilkår i tillatelsen, herunder begrunnelse for avvik og hvordan avvikene er fulgt opp
- Bekreftelse på at alle relevante data er importert til databasen Vannmiljø, jf. punkt 8.4.1 i denne tillatelsen

8.4.3 Varsling til Norsk Ørret

Norsk Ørret skal varsles før anleggsstart og ved fare for forurensning som kan medføre skade eller ulempe for deres virksomhet på Rutlebekk.

9 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1 Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle hendelser som kan føre til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Risikoanalysen skal ta hensyn til ekstremvær, flom etc. og fremtidige klimaendringer.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

9.2 Forebyggende tiltak

Med grunnlag i miljørisikoanalysen skal bedriften, så langt det er mulig uten urimelige kostnader, iverksette de tiltak som er nødvendige for å redusere miljørisikoen til et akseptabelt nivå. Dette gjelder både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3 Beredskap

Bedriften skal om nødvendig på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning.

Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Hvis aktuelt, skal beredskapsplanen mot akutt forurensning øves minimum en gang per år.

9.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁸. Bedriften skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten på epost sfagpost@statsforvalteren.no i slike tilfeller.

10 Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten, eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med virksomheten til enhver tid.

⁸ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269